

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów	13
Wprowadzenie.	15

CZĘŚĆ I

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODY WYRZĄDZONE PRZY LECZENIU W SYSTEMIE PRAWA POLSKIEGO

Rozdział I

Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przy leczeniu

w okresie poprzedzającym kodeks zobowiązań 21

1. Uwagi wstępne. 21
2. Wzory francuskie – zasada braku odpowiedzialności zakładu leczniczego za szkody wyrządzone przez lekarza 22
3. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przy leczeniu na obszarze byłego zaboru pruskiego 27
  - 3.1. Doktrynalne koncepcje odpowiedzialności lekarza i zakładu leczniczego . . . 27
  - 3.2. Stanowisko judykatury 30
4. Konkluzje 32

Rozdział II

Odpowiedzialność zakładu leczniczego

za szkody wyrządzone przy leczeniu na gruncie kodeksu zobowiązań . . . 33

1. Uwagi wstępne. 33
2. Odpowiedzialność zakładu leczniczego za winę w wyborze lekarza 36

3. Odpowiedzialność zakładu leczniczego za lekarza jako podwładnego.	42
4. Odpowiedzialność zakładu leczniczego za winę organizacyjną	44
5. Odpowiedzialność zakładu leczniczego za pomocniczy personel medyczny	49
6. „Podzielona” odpowiedzialność zakładu leczniczego za szkody wyrządzone przy leczeniu	52
7. Potrzeba zmian prawnych.	57

Rozdział III

Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez lekarzy i personel medyczny jako funkcjonariuszy państwowych pod rządem kodeksu cywilnego. 61

1. Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 8 I 1965 r. (II CR 2/65)	61
2. Wytyczne w sprawie odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy.	65
2.1. Ogólne założenia Wytycznych w przedmiocie odpowiedzialności za szkody wyrządzone przy leczeniu	65
2.2. Stanowisko piśmiennictwa w przedmiocie przyjętej w Wytycznych koncepcji odpowiedzialności za szkody wyrządzone przy leczeniu	71
2.3. Stanowisko judykatury	74
3. Odpowiedzialność zakładu leczniczego za winę anonimową (bezimienną).	78
3.1. Geneza i istota koncepcji winy anonimowej.	78
3.2. Wina anonimowa na tle procesów lekarskich.	80
4. Odpowiedzialność zakładu leczniczego Skarbu Państwa na zasadach słuszności	83
4.1. Istota i charakter prawny odpowiedzialności z art. 419 k.c.	83
4.2. Zastosowanie art. 419 k.c. w procesach lekarskich	88
5. Modyfikacja zasad odpowiedzialności cywilnej lekarzy i personelu medycznego w świetle uregulowań kodeksu pracy.	95
6. W kierunku odpowiedzialności obiektywnej?	101

Rozdział IV

Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przy leczeniu w nowym systemie opieki zdrowotnej. 105

1. System organizacji zakładów leczniczych	105
1.1. Ustawa o zakładach opieki zdrowotnej.	105
1.2. Ustawa o działalności leczniczej	109
2. Odpowiedzialność odszkodowawcza publicznych zakładów opieki zdrowotnej w świetle regulacji ustawy z dnia 30 VIII 1991 r.	112

2.1. Naprawienie szkód wyrządzonych przy leczeniu w okresie przekształceń zakładów prowadzonych w formie jednostek budżetowych w samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej.	116
3. Odpowiedzialność odszkodowawcza niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	120
4. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych zamówionych przez organy administracji państwowej, samorządu terytorialnego oraz samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	128
5. Konkluzje	134

Rozdział V

Naprawienie szkód wyrządzonych przy leczeniu w systemie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego 137

1. Ogólne założenia systemu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego	137
2. Czynniki determinujące reguły odpowiedzialności za szkody wyrządzone przy leczeniu w systemie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego	140
3. Podstawy prawne obowiązku naprawienia szkód wyrządzonych w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych objętych ubezpieczeniem	144
3.1. Stanowisko tradycyjne	144
3.2. Koncepcja kontraktowych podstaw odpowiedzialności	146
4. Naprawienie szkód wyrządzonych w związku z udzielaniem świadczeń nieobjętych ubezpieczeniem zdrowotnym	149
5. Podstawy i charakter prawny odpowiedzialności instytucji powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego	151
5.1. Uwagi ogólne	151
5.1.1. Koncepcja minimalistyczna	151
5.1.2. Koncepcja maksymalistyczna	157
5.2. Stanowisko judykatury	161
6. Podsumowanie	164

Rozdział VI

Modyfikacja reguł odpowiedzialności za szkody wyrządzone przy leczeniu w świetle regulacji art. 77 ust. 1 Konstytucji i nowelizacji kodeksu cywilnego z dnia 17 VI 2004 r.. 167

1. Postanowienia Konstytucji a kodeksowa regulacja odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy	167
2. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przy leczeniu w świetle art. 77 ust. 1 Konstytucji i wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 XII 2001 r. (SK 18/00).	169

2.1. Uwagi ogólne	169
2.2. Koncepcja dualistycznej wykładni art. 417 k.c.	170
2.3. Koncepcja zaostrożonej odpowiedzialności zakładów opieki zdrowotnej	171
2.4. Koncepcja ogólnych podstaw odpowiedzialności <i>ex delicto</i>	174
3. Naprawienie szkód wyrządzonych przy leczeniu w obecnym stanie prawnym . .	178
3.1. Nowelizacja kodeksu cywilnego z dnia 17 VI 2004 r.	178
3.2. Naprawienie szkód wyrządzonych w związku z udzielaniem świadczeń objętych powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym.	182
3.2.1. Ogólne przepisy reżimu deliktowego jako podstawa odpowiedzialności	182
3.2.2. Przepisy art. 417 i 417 ² kodeksu cywilnego jako podstawa roszczeń odszkodowawczych	196
3.3. Naprawienie szkód wyrządzonych w związku z udzielaniem świadczeń nieobjętych powszechnym ubezpieczeniem	199
4. Odpowiedzialność instytucji powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego za nienależytą organizację świadczeń zdrowotnych	202
5. Podsumowanie	206

CZĘŚĆ II

UBEZPIECZENIOWE I GWARANCYJNE SYSTEMY KOMPENSACJI SZKÓD WYRZĄDZONYCH PRZY LECZENIU

Rozdział I

Powstanie i istota koncepcji *no fault compensation* w sferze wynagrodzenia szkód wyrządzonych przy leczeniu . . . . .

1. Krytyka tradycyjnych reguł odpowiedzialności	209
2. Poszukiwanie nowych sposobów i mechanizmów naprawiania szkód	213
3. Systemowe założenia koncepcji <i>no fault compensation</i>	215
4. Ogólna charakterystyka (przegląd) funkcjonujących systemów kompensacji szkód bez względu na winę	218

Rozdział II

Nowozelandzki system kompensacji szkód doznanych w następstwie wypadków medycznych . . . . .

1. Geneza nowych rozwiązań prawnych w zakresie naprawienia szkód na osobie .	223
2. Kształt jurydyczny i struktura organizacyjno-prawna systemu nowozelandzkiego	225
3. Przesłanki naprawienia szkód medycznych w systemie <i>no fault</i>	228

4. <i>Treatment injury</i>	231
5. Przebieg procedur kompensacyjnych	234
6. Postaci i wysokość świadczeń odszkodowawczych	238
7. Ocena rozwiązań nowozelandzkich	241

Rozdział III

Szwedzki system ubezpieczenia NFPI	245
1. Geneza NFPI	245
2. Ubezpieczenie na rzecz pacjenta	247
2.1. Od systemu fakultatywnego po model obligatoryjny	247
2.2. Zakres ubezpieczenia i przesłanki naprawienia szkody	251
2.2.1. Rzeczywiste szkody wyrządzone przy leczeniu	253
2.2.2. Szkody wyrządzone przez produkty i aparaturę medyczną	255
2.2.3. Zakażenia	256
2.2.4. Szkody doznane w następstwie wypadków szpitalnych	258
2.2.5. Szkody diagnostyczne	259
2.2.6. Szkody doznane w następstwie nieprawidłowego przepisanie lub podania leku.	260
2.2.7. Szkody nieobjęte ubezpieczeniem.	260
2.3. Procedury kompensacyjne	262
2.4. Postaci i wysokość odszkodowania	267
3. Ubezpieczenie farmaceutyczne	271
3.1. Geneza i istota ubezpieczenia farmaceutycznego	271
3.2. Przesłanki naprawienia szkód farmaceutycznych.	272
3.3. Procedury kompensacyjne oraz wysokość i postaci odszkodowania	274
4. Ocena rozwiązań szwedzkich	276

Rozdział IV

Modele kompensacji szkód bez względu na winę w Stanach Zjednoczonych	279
1. Kryzys tradycyjnych reguł odpowiedzialności odszkodowawczej	279
2. System bezpośredniego ubezpieczenia na rzecz pacjenta	283
2.1. Ogólne założenia koncepcji <i>no fault patients' insurance</i>	283
2.2. Projekt J. O'Connella.	284
2.3. Koncepcja ubezpieczenia bez winy L. Tancrediego i C. Havighursta	286
2.4. Model ubezpieczeniowo-gwarancyjny A. Ehrenzweiga	288
3. System wynagradzania szkód neurologicznych w Wirginii i Florydzie (NICA)	290

3.1. Uwagi ogólne	290
3.2. Istota i forma organizacyjno-prawna programu NICA	291
3.3. Zakres regulacji NICA i przesłanki naprawienia szkody	293
3.4. Procedury odszkodowawcze	294
3.5. Postaci i wysokość odszkodowania	296
4. System wynagradzania szkód doznanych w następstwie obowiązkowych szczepień ochronnych	298
4.1. Istota i kształt jurydyczny federalnego modelu <i>no fault</i>	298
4.2. Przesłanki kompensacji szkód i zakres odszkodowania	300
5. Ocena rozwiązań amerykańskich i perspektywy na przyszłość	304

Rozdział V

**Francuski system kompensacji szkód
wyrządzonych przy leczeniu 307**

1. Tendencje do zaostrzenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy leczeniu w doktrynie i orzecznictwie francuskim	307
2. Kształt prawny francuskiego systemu kompensacji szkód medycznych	312
3. Odpowiedzialność cywilna podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych	313
3.1. Odpowiedzialność na zasadzie winy	313
3.2. Odpowiedzialność na zasadzie ryzyka	315
3.3. Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej	318
4. Odpowiedzialność Państwa na zasadach słuszności	320
5. Dochodzenie roszczeń odszkodowawczych	322
5.1. Droga sądowa a pozasądowe procedury pojednawcze	322
5.2. Przebieg postępowania pojednawczego	324
6. Przedawnienie roszczeń o naprawienie szkód wyrządzonych w związku z leczeniem	330
7. Ocena systemu francuskiego i perspektywy dalszej ewolucji odpowiedzialności za szkody medyczne	331

Rozdział VI

**Polski system wynagradzania szkód
doznanych w następstwie zdarzeń medycznych 335**

1. Geneza nowych mechanizmów kompensacji szkód medycznych	335
2. Kształt prawny i zasady funkcjonowania nowego systemu kompensacji	338
2.1. Uwagi ogólne	338
2.2. Przedmiotowy zakres kompensacji (pojęcie zdarzenia medycznego)	339
2.3. Krąg uprawnionych do dochodzenia roszczeń	344

3. Istota i charakter prawny ubezpieczenia z tytułu zdarzeń medycznych	347
4. Procedury kompensacyjne	351
4.1. Komisje wojewódzkie do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych	351
4.2. Dochodzenie roszczeń.	354
5. Postaci i zakres odszkodowania	363
6. Ocena przyjętych rozwiązań i perspektywy na przyszłość	368

Rozdział VII

Systemy no fault compensation w innych krajach 373

1. Austria	373
1.1. Geneza nowych rozwiązań prawnych	373
1.2. Eksperyment wiedeński	374
1.3. Ustawa o szpitalach publicznych.	375
1.4. Ocena rozwiązań austriackich.	377
2. Belgia.	378
2.1. Uwagi wprowadzające	378
2.2. Przesłanki i zakres kompensacji	379
2.3. Procedura dochodzenia roszczeń	383
2.4. Podsumowanie	386
3. Wielka Brytania	387
3.1. Uwagi wprowadzające	387
3.2. Podstawowe założenia projektu <i>Making Amends</i>	391
3.3. Ustawa o naprawieniu szkód w publicznej służbie zdrowia	394
3.4. Ocena rozwiązań angielskich	397

Bibliografia.	399
------------------------------	------------

Contents Outline	423
-----------------------------------	------------

Liability for medical malpractice	425
--	------------